

Армуғони Ҳичоз дар рикоби зоирини Байтуллоҳ

(ارمغان حجاز در ركاب زائرین بیت الله)

Дуктур Нурмуҳаммад Умаро

Устои адабиёти Араби Донишгоҳи байналмилалии
исломии Исломобод

دکتر نور محمد أمراء

استاد ادبیات عرب دانشگاه بین المللی اسلامی اسلام آباد

Достоне гуфтам аз ёрони Начд
Нукҳате овардам аз бўстони Начд

Маскини ёрасту шаҳри шоҳи ман
Пеши ошиқ ин бувад хубул-ватан

Суруди рафта боз ояд ки н-ояд
Насиме аз Ҳичоз ояд ки н-ояд

Ба фармони Парвардигор, абармарди тавҳид ва яктопарастӣ, ҳазрати Иброҳими халил (а) Каъбаи мансуб ба Парвардигорро, ки қиблаи синаҳо ва ҷиҳати ҳаракати дилҳост, бино ниҳод, то тамоми яктопарастони таърих аз рӯзи Халил, то ба рӯзи дамидан дар сур ва дидори Парвардигори ҷалил, бадон сӯ, рӯ оварда, байъат ва садоқати худ бо Холиқашонро бо ин хонаи тавозуъ, ба намоиш гузоранд..

Байъат бо Каъба...

Қибали имон...

Хонаи Худованди раҳмон...

Маркази доираи муҳаббат ва шавқи ошиқони биҳишт...

Мағнотиси дилҳои шефтаи ҳақ, ки аз чаҳорсӯи ҷаҳон онҳоро ба сӯи худ ҷазб мекунад..

Каъба чун қалб, мӯминоне, ки занги гуноҳҳо ва лағжишҳо онҳоро уксида карда, ба сӯи даҳлезҳои худ мекашад ва таи як барномаи олоишӣ онҳоро пок карда, аз чолаҳои шаҳват, ба канораҳои иффати малакӯти ва аз сустӣ ва афтодагӣ, ба ҳаракат ва созандагӣ ва аз маният ва худпарастӣ, ба ҷаҳонбинӣ ва яктопарастӣ ва аз хобу ҳаёл, ба умеду барнома ва аз ҷашм духтан ба дигарон, ба ҷашмгушудан бар дигарон, аз ҳеч будан ба ҳама чиз шудан ва аз тобеъият ва тақлид, ба раҳбарият ва таҳрик, боло бурда, бори дигар дар қалбади ҷаҳони Исломи пампож (пахш) мекунад, то зиндагӣ ва саломати ҷисмиро ҳифз намоянд ва ҷасади дунёи тавҳидро тавони зистан ва идомаи ҳаёт бошад..

Каъба дар самти қалби мӯмин ва тавоф муҳолифи ҳаракати ақарбакҳои соат, дуруст чун ҳаракати ҳамаи коинот, аз зарра то бузургтарин ситора ва саёра.. гӯё мӯмин мегӯяд: дар бандагии Худованд ҳамаи коинот шариканд ва ҳама дар ҳоли ибодат. Қалби мӯмин ба сӯи Каъба минигарад, то дарёбад, дуои қалби ғофилро назди Парвардигор, ҳеч арзише нест ва ҷойгоҳи воқеъии ибодат, қалб аст, дуруст ҳамон чизе, ки Расули ҳидоят (с) ба мо омӯхтанд.

«إن الله لا ينظر إلى صوركم وأموالكم ، ولكن ينظر إلى قلوبكم وأعمالكم». رواه مسلم .

«Худованд ба шаклу шамоил ва молу сараватон, тавачҷух намекунад, балки ба қалбҳо ва корҳоятон менигарад».

Ибодате, ки бархоста аз қалби инсон ва танҳо барои ризояти Раҳмон бошад, осмонҳоро шикофта, фавран ба даргоҳи Аҳадият ворид мешавад ва ибодате, ки паи ному нишон ва посту мақом

ва ё барои ирзои шаҳвати нафсонӣ ва ё озу тамаъи ҳайвонӣ бошад, чун кӯхнапорчаи ганд ба сари соҳибаш зада хоҳад шуд!

Макъаби сарбаланд ва оғӯши боз ба шакли ҳилол, ки таърих гувоҳӣ медиҳад, ки аз он хонаи ҳақ аст ва бино ба дастури қадр бадин шакл бозгузошта шуда, то мӯминонро дар оғӯш гирад ва онро «Ҳичри Исмоил» меноманд. Оғӯше, ки Исмоилро дар домани худ парварда, мӯминонро ба синаи худ мефишорад ва дар гушҳояшон замзама мекунад: чун Исмоил бошад.

Исмоил фарзанди ба ҳақи тавҳиди иброҳимӣ..

Исмоил фарзанди ба ҳақи тавҳид ва яктопарастӣ...

Исмоил, он навҷавоне, ки бо рашодату далерии худ, сари башариятро боло гирифт..

Навҷавоне, ки бо ирода ва ихтиёри фулодинаш, гардани тоъати хеш дар зери теги буррони дастури Илоҳӣ ниҳод..

Оҳ!...

Аҷаб ҳодисае буд ва аҷаб имтиҳону озмоише!..

Озмоише, ки кӯхҳои бузург дар муқобилаш, хокистар мешаванд ва осмону замин тавони таҳаммулашро надоранд..

Абармади тавҳид, Иброҳим, дӯст ва халили Рабби Ҷалил, бино ба ишораи гузаро аз сӯи ҳақ, сотури тезашро бар гардани чигаргӯшааш- он ҳам чӣ гуна гӯшае?!.. Исмоилаш, ки пас аз ҳашт даҳаи зорӣ ва тазарруъу ашк, бадон расида буд- мекушад.

Корди тез аз фарти ҳайрат, моту мабҳут монда, тавони буридани аз ӯ салб гашта.. барояш бовар кардани он чӣ рӯх медиҳад, номумкин шуда, ҳайронаст, чӣ кунад!..

Ҳамин фазои Каъба назорагари тамоми он мочаро буд ва онро дар гӯши ҳар мӯмине, ки ба Ҳичри Исмоил дармеояд, замзама мекунад.

Аз ҳар сӯи ҳарам бӯи тавҳиди иброҳимӣ ба машом мерасад. Ҳар лаҳза амвоҷи ҳамешазинда садои пуртанини Иброҳим аз фазои Ҳарам ба чаҳорсӯи чаҳон, фиристода мешавад.

Чун Иброҳим хонаи Ҳақро бино ниҳод, Парвардигор баду амр намуд, то мардумро ба сӯи хонаи тавҳид ва рамзи яктопарастӣ барои адои маносик ва ибодати Ҳаҷ фаро хонад.

«وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَىٰ كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ» (الحج/۲۷)

(Ва ба мардум эълон кун, ки пиёда, ё савора бар шутурони борикандом (варзида ва чобук ва пуртаҳаммул ва маркабҳо ва васоили хуби дигаре), ки роҳҳои фарох ва дурро, тай мекунанд, ба ҳаҷчи Каъба биёянд (ва нидои туро посӯх гӯянд).

Ва аз он рӯз, то ба имрӯз ва то бар рӯзи қиёмат, амвоҷи савтии Иброҳим бо оксигени ҳаво, омехта шуда, аз роҳи шуш вориди қалби мӯминон гашта, ишқ ва муҳаббати зиёрати хонаи ҳақро дар онҳо мекорад ва онҳоро ба сӯи Каъба ва қиблаи ҳақ, даъват мекунад.

Ҳазорон ҳазор зану мард, пиру ҷавон, сиёҳу сафед, аз чаҳорсӯи чаҳон дар ҳар лаҳза дар гирди магнотиси қалбҳо дар ҳоли тавофу чарханд.

Тавофе, ки бо азони Иброҳим шуру шуда, то дамида шудани сури Исрофил ва барпоии қиёмат, ҷараён хоҳад дошт.

Мӯминон каъбаи омор ва хонаи ишқу имони худро дар канори қалбҳояшон қарор дода, робитаи мустаҳкам ва пурмаъно бо Парвардигорашон барқарор мекунад.

Худоё, бори Илоҳо...

Бингар бадин мӯминони содиқ, инҳо ба дурусти фаҳмидаанд, ки дар гиру дор ва чиғу доди зиндагӣ, қалбҳояшонро гум кардаанд ва ҳоло омадаанд дар инчо онро меполад.

Ё ин, ки эҳсос кардаанд, занги кабуди гуноҳҳо ва лағжишҳо ва кӯтоҳҳои бар дилашон анбошта шуда, ҳоло омадаанд, то бо рехтани ашқҳои пӯшаймонӣ ва тавба ба зангҳои дил, онро сунбода (наждак) кашанд.

Аҷаб софоест дар ин ҷо!..

Ҳарам ҳарामी Худост ва бандагон, бандагони ӯ, имону тавҳид дар камоли ихлосу садоқат ба шеваи Иброҳим ва фарзандаш, Муҳаммад (с)...

Ихлосу садоқат бо Парвардигорро, аҷаб ҳикоятест ва маконате дар назди ӯ!

Пиразани парешон ва хаста, танҳову танҳо барои касби ризояти илоҳӣ, бо ирода ва ихтиёри худ ба дастури ӯ тан дода, дар ин саҳрои беобу алаф, ба умеди ёфтани қатраи обе, бадинсӯ ва онсӯ медавад. Ин ихлосу садоқат, он чунон дар даргоҳи Аҳадият, қабулият меёбад, ки ҳаракати ӯ режаи (марш) имон мешавад барои ҳамаи мӯминон то рӯзи қиёмат!.

Ҳаққо, ки аҷаб ҷойгоҳест, ихлосу таҷарруд ва имони ростинро..

Хонаводаи ҳазрати Иброҳим, рамзи яктопарастӣ ва ихлос, он чунон мақоме назди Парвардигорашон касб кардаанд, ки намешон то абад бар забонҳост, дуруст он чизе, ки ҳазрати Иброҳим орзуяшро дошт: «(الشعراء/٨٤) «وَأَجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ»

(Ва барои ман дар миёни умматҳои оянда, забони сидқ (ва зикри хайре) қарор дех!).

Ва ёдашон бо арақи мӯминон бар хотираи талхи таърих, нақш баста. Ҳар ҷо касе аз онҳо давид, мӯминон гом ба гом, пушти сари ӯ ва ба ёди ӯ, медаванд ва ҳар ҷо ором гом зад, мӯмин дар паи ӯ, ором гом мезанад. Он ҷое, ки сангрзае ба рамзи ситез бо аҳриман партоб карданд, мо сангрзае дуруст дар ҳаҷми санги онҳо, партоб мекунем ва чун Иброҳим барои расидан ба ризояти илоҳӣ, гусфанеде қурбон мекунем.

Аҷаб подошест, ихлосро!..

Ин ҷузъест бас кӯчак аз подоши дунявии Иброҳим дар сахнаи коинот, ӯро ҷӣ подошест дар рӯзи қиёмат, худи Худои зулҷалол донаду бас!

Мӯмин дар меёбад, назди Парвардигораш мушкест, ки ҳар чанд дар муқобили ӯ мутаवозеътар ва хоксортару мухлистар бошад, ба ҳамон андоза бӯи атрогишан номи хуши ӯро бар сафаҳоти таърих хоҳад нигошт. Маган ин нест, ки Худованд худ ба фарзанди Иброҳим, ҳазрати Муҳаммад (с) фармуданд: «وَرَفَعْنَا «لَكَ ذِكْرَكَ» (الشرح/٤).

(Ва овоза ва номи туро баланд сохтем!).

Ва ин нест, ки то рӯзи қиёмат, мунодии ҳақ номи ӯро дар канори номи Холиқи якто, ҷор мезанад: «أشهد أن لا إله إلا الله... أشهد أن...».

Ва магар ин нест, ки дар ҳар ташахҳуд дар канори таҳиёти илоҳӣ, салому дуруд аст, бар Паёмбари хотам ва бар бандагони солеҳ ва нақӯсиришт ва порсо аз пайравони ӯ ва дуои салавоту баракот аст, бар Муҳаммад ва оли Муҳаммад, он чуноне, ки Иброҳим ва оли Иброҳим буд?!..

«التحيات لله، والصلوات والطيبات، السلام على النبي ورحمة الله وبركاته، السلام علينا وعلى عباد الله الصالحين
أشهد أن لا إله إلا الله، وأشهد أن محمدا عبده ورسوله. اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ
وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ
حَمِيدٌ مَجِيدٌ»

Мақоми Иброҳим

Дар канори каъбаи умедҳо ва рамзи пайвастании махлуқ ба холиқи якто «мақом», ёдгории дигар аз Иброҳим аст.

Мақоми Иброҳим, баёнгари хотираҳоест, бас амиқ дар таърихи имони қавӣ ва даъваест гӯё ва равшан.

Ҷои пои Иброҳим..

Гӯё қадар бо ҳизфи асари қадамҳои имоми муваҳҳидони таърих, хоста паёми ӯро ба зоирони хонаи малакӯтии ҳақ, бирасонад..

Мақоми Иброҳим ва ё ҷои қадамҳои мубораки ӯ, ба сароҳат ба меҳмонони хонаи ҳақ мегӯяд: раҳи саодат, танҳо дар гомниҳодан бар ҷои пои Иброҳим аст..

Чун Иброҳим бояд табар ба даст гири ва бутҳои шаҳват ва озу тамаъ ва дилбастан ба ғайри Худоро, бишкани..

Ва чун Иброҳим бояд зоди ҳиммат ба даст гирифта, дар роҳи расидан ба ҳақиқат ва расонидани паёми ҳақ, дар замини Худо, қадам занӣ..

Ва чун Иброҳим каъбаи тавҳид ва яктопарастӣ дар дилат бино кунӣ..

Ва чун Иброҳим корди тезатро ба даст гирифта, ҳар он чӣ муҳаббаташ мумкин аст, дар дилат бо муҳаббати ҳақ ҷой гирад-чун молу манол ва мансабу аёл ва дил бастан ба дунёи фонӣ-ро сар бибури..

Мақоми Иброҳим, паёмест гӯё аз пок зистанд, озода будан, раҳо шудан аз тамоми қайду бандҳои дунёӣ ва болу пар гушудан ба сӯи ҳар он чӣ ризоят ва хушнудии ҳақ бадон вобаста аст.

Паёми Иброҳим, паёми мард будан ва мард зистан ва чун ҷавонмардон ба пеш рафтан ва бо сари баланд дар муқобили Парвардигор ҳозир шудан ва касби рутбаи «Халилуллоҳ» будан аст.

Сад аҷаб аз зоироне, ки бо чашмони пуфкарда ва дили ғофил ба ҷои пои Иброҳим менигаранд ва асари қадам бар санги хоро, онҳоро ба ҳайрат во медорад ва паёми расои онро намешунаванд..

Оҳ!..

Оҳ аз ин зоирони ғориғболе, ки аз хонаи Худо танҳо бо ҷанд сачҷода ва тасбеҳи чинӣ ба хонаҳояшон бармегарданд!..

Оҳ!..

Оҳ аз ин зоирони ғофиле, ки то реша дар хоки ғафлат фуру рафтаанд ва тавони дидани дурахшиши симои Иброҳим дар осмони Маккаро надоранд!..

Ва хушо ба ҳоли он ошиқони дилбохтае, ки дар паи Иброҳим шудан ва дар паи лабайк гуфтан ба нидои Расули хотам (с) по бадин диён мениҳанд..

Ва сад асафо, ки дар байни ин миллионҳо зоири ғофил, Муҳаммадҳо ва Иброҳимҳо, бисёр андаканд...

Рукни Ямонӣ

Рукни Ямонӣ, ҳамон дасти дарози Каъба аст, ки ноумедиرو ҳаргиз намешиносад. Дасти дароз ба сӯи ҳама кас, дастдарозӣ ба ҳамаи гунаҳкорон ва ҳамаи ҷинояткорон ва ҳамаи ғофилон мегӯяд:

дарғаҳи мо дарғаҳи навмедӣ нест

садбор агар тавба шикастӣ боз ой..

Мӯминон дасти рости худро ба рукни Ямонӣ кашида, дар гуши Каъба замзамакунон мегӯянд: **بِسْمِ اللَّهِ.. اللَّهُ أَكْبَرُ**..

Сароғози ҳар қорам ва ибтидои ҳар ҳиммат ва талошам, бо номи ӯст ва аз барои ӯ ва дар роҳи ӯ ва умедам танҳо бадуст, ки ӯ «Аллоҳ» и акбар аст!.

Парвардигори бузурге, ки бузургтар аз ӯ нест, ва ман бо умед баду метавонам қорҳои бузург анҷом диҳам ва метавонам чун Иброҳими Халил ва Муҳаммади Мустафо, бузург шавам.

Мӯминон бо даст додан ба рукни Ямонӣ, бо Каъба байъат мекунанд, то чун Паёмбарон ва роҳравони ростини ҳақ, ба пеш раванд ва дар роҳи Худо аз ҳеч дарег нанамоянд.

Дар байни рукни Ямонӣ ва Ҳаҷаруласвад, танҳо як дуоро мешунавӣ:

«... رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ» (البقرة/۲۰۱).

(Бори Илоҳо!.. дар дунё ба мо некӣ ва саодат арзонӣ дор ва дар рӯзи қиёмат моро хушнӯд ва саодатманд қарор дода, аз оташи сӯзони ҷаҳаннам бираҳон!).

Ё Раб!..

Аҷаб дуост!...

Чӣ пажвоки пурмаъное ва чӣ танини бо сафое дорад...

Мӯмин пас аз байъат бо Каъба ва даст додан ба хонаи Худо, пеш меравад ва ба сӯи Иброҳим шудан, қадам мениҳад ва бо аввалин гомаш, дуёашро бо охираташ, гиреҳ мезанад ва аз Парвардигори якто, саодату хушбахтӣ ва хайри ду ҷаҳонро хоста, аз ӯ ва танҳо ӯ меҳоҳад, ки аз оташи сӯзони ҷаҳаннам, наҷоташ диҳад.

Мӯмин дарёфтааст, ҳаракат аз ӯ ва баракат аз Худо...

Ҳоло мӯмим ба дурустӣ дарк намуда, бояд чун Иброҳим камари ҳиммат боло занад ва чун Расули хотам (с) он чунон дар роҳи ҳидояти миллаташ ҷон канад, ки Қуръонро ба дилсӯзӣ ва шафқат во дорад:

«فَلَعَلَّكَ بَاخِعٌ نَفْسَكَ عَلَىٰ آثَارِهِمْ إِنْ لَمْ يُؤْمِنُوا بِهَذَا الْحَدِيثِ أَسَفًا» (الكهف/۶).

(Наздик аст, хештанро дар паи (дурӣ гузидан ва рӯй гардонади) эшон (аз имон овардан, худро ҳолок кунӣ ва) аз ғаму хашми ин, ки онон бадин каломи (осмони Қуръон намегараванд ва бадон) имон намеоваранд (худро) ҳалок сози).

Ҳаҷарул-асвад

Ҳалқаи нуқри барроқе, ки дар васати он хамираи қаҳваии моил ба сиёҳ, ки дар дили он пораҳои кабуди «Ҳаҷарул-асвад» аст, баёнгари таърихи бас талх аз кашмакаши ҳақу ботил аст. Ботиле, ки дар шиаёни қурмутӣ, таҷаллӣ карда буд. Пас аз хунрезихои ваҳшатнок ва қатли оми ҳоҷиёни хонаи Худо, «Ҳаҷарул-асвад»ро рабуда, хурд карда карданд. Гар чӣ ҳиқду кинаи ин тоифаи мундарис (аз байнрафта), ҳамчунон дар синаҳои бидъатгарон ва мазҳабфурушон мечӯшад, бо ин вучуд, «Ҳаҷарул-асвад», паёмашро бо садои расо, мерасонад.

Ҳаҷарул-асвад, ё санги сиёҳ, танҳо ҳадяи малмуси биҳишт дар замин.. ҳадяи сафед, ки инсон руяшро сиёҳ кард!

Рафиқе, ки бо инсон аз биҳишт ба замин омад, аз ҳамроҳи бевафояш, чуз бемехрӣ ҳеҷ надид!.

Санге буд, сафедтар аз барф, ки биҳишт ба замин фиристод ва бар асари гуноҳони бани Одам, ҳар рӯз сиёҳ ва сиёҳтар мешавад. Тасвири зинда аз қалби инсон, асари ҳар гуноҳ бар қалби одамӣ, нуқтаест сиёҳ, то бадон ҷо, ки қалби инсон сиёҳ ва кабуду саҳт мешавад, чун санги хоро!..

Ситези байни гуноҳ ва тавба, ё дуруштӣ ва зангҳои гуноҳ бар қалб ва шустушӯи он бо ашки надомату бозгашт ба сӯи Худо, ҳикояти нафси лаввома аст, ки Ҳаҷарул-асвад рамзи биҳишти аз он аст.

Гӯё намодест, барои санҷиши мизони суқути инсон дар дараҳои ҳалокат ва нофармонӣ ва байни бозгашт ба сӯи Аҳадият.

Дамосанҷи (ҳароратсанҷ) Ҳаҷарул-асвад, баёнғари ҳарорати одамияти инсон аст! Ба ҳар андозае, ки инсон ба замир ва вичдони одамӣ ва фитрату сиришти бихиштии худ, наздиктар шавад, ба ҳамон андоза ин санҷи бихишти ба асолати худ ба ранги сафеди худ, наздиктар мегардад ва ҳар андоза ба сӯи гуноҳ ва пастию разоланҳо рӯй кунад, ба ҳамон андоза, чехраи Ҳаҷарул-асвадро сиёҳ ва сиёҳтар мекунад..

Гӯё Ҳаҷарул-асвад, ки тамоман ба шакли чашм мемонад, чашми бинои Каъба аст, ки чун дастгоҳи тасвир аз як яки зоирон акс гирифта, ҳузур ва садоқату имони онҳоро ба тасвири зинда дар номаи аъмолашон сабт мекунад.

Мӯмин чун номаи аъмолашро дар рӯзи ҷазо, ба дасти росташ мегирад ва зиёрати хонаи Худо бо садои лабайк гуфтаниш, ҳамроҳ бо тасвири зинда мебинад, аз фарти шодӣ дасту пояшро гум карда дод мезанад: :«... (الحاقة/۱۹) «هَأْوُمْ أَفْرَأُوا كِتَابِيَهٗ» (Ҳой мардум! Биёед номаи аъмоли маро бихонед!).

Аҷаб сафо ва ҷамолу ҷалоле дорад, мушоҳадаи ин сахнаи зебо..

Он лабханди гушоди мӯмиин.. ва он ашкҳои шодӣ, ки бар гунаҳояш сарозер аст.. ва он ҷаҳиши барқи хушҳолӣ, ки дар чашмонаш хувайдост ва он чехраи нуронӣ, ҳамаи сахтиҳои роҳ ва ҳамаи душвориҳои таҳаммули имон ва ҳамаи дарбадариҳо ва ҳиҷратҳову шиканҷаҳо ва соири бадбахтиҳо, дар як лаҳза ба кулӣ аз хотираи ӯ маҳв мешаванд ва колбади ӯ лабрес аз шодӣ ва хушбахтию саодат- он ҳам саодату шодии бихишти- мегардад..

Хушо ба ҳолат эҳ мӯмини растагор ва эй хушбахти саодатманд..

Ҳанӯз гармии дастони пурлутфи Паёмбари акрам (с)ро ба Ҳачарул-асвад ламс мекуни. Гӯё ҳамин дирӯз буд, ки қабилаҳои Қурайш бар сари ифтихори гузоштани «Ҳачарул-асвад» бар рӯи ҳамдигар шамшер кашида, дастҳояшонро то остин дар косаи хун фуру бурда буданд ва ҳар як орзӯ дошт, ин ифтихори таърихро ба даст оварад.

Вале Худованд хост ин ҳадия азони Расули хотамаш гардад. Расули амин аз дар масҷид ворид шуд ва қурайшиён ба иттифоқ дод заданд, ки ҷавони ростгӯи имонатдор омад, ҳар он чиро эшон фэйсала кунад, қабул дорем.

Муҳаммади ҷавон, амин ва ҳакиму маҳбуби Макка «Ҳачарул-асвад»ро бар порчае ниҳод ва ҳар қабила гушае аз онро гирифта, бардошанд ва эшон бо дасти муборакашон онро бар рӯи девори Каъба насб карданд ва имрӯз чун чашми бинои Каъба шоҳиде бар ихлосу имон ва садоқати мӯминони ростин аст.

Зоири кафанпӯши хонаи Худо, ки дар гирдобе аз башарияти рангоранг фуру рафта, дар ҳоли тавоф аст, худро дар меёбад, гӯё қиёмат ба по гашта ва инсони оғушта ба гуноҳ, ҳақиқатро дарёфта аз кардаи худ пушаймон гашта, дод бароварда:

«رَبِّ ارْجِعُونِ * لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ...» (المؤمنون/۹۹-۱۰۰)

(Парвардигоро! Маро (ба дунё) боз гардонед, то кори шоистае бикунам ва фурсатҳоеро, ки аз даст додаам, чуброн намоям).

Бори Илоҳо! Маро бозгардонед, то мани шармсори гунаҳкор, чуброни мофот кунам, ҳоло ки воқеъитро даёфтаам, чунон хоҳам шуд, ки ту меҳоҳӣ..

Ва гӯё Худованд хостаи ӯро бароварда карда, ин ҳамон мурдааст, ки бо кафани худ аз қабр сар бароварда, лабайкгӯён ба сӯи хонаи ҳақ ва Каъбаи бозгашт, рӯй оварда:

لبيك اللهم لبيك، لبيك لا شريك لك لبيك، إن الحمد والنعمة لك و الملك لا شريك لك...

Парвардигоро! Нидои туро иҷобат карда, ба даъвати ту лабайк гуфта, ба сӯи ту омадаам. Гувоҳӣ медиҳам ва чор мезанам дар ҷаҳон, ки ҳеч шарике нест мар туро, тамоми ҳамду сипос ва сано азони туст, тамоми фазлу ман ва неъматҳои бедареғ аз ҷониби туст ва ту ҳамаи ҷаҳонро молику фармонравой ва ҳеч ҳамроҳ ва шарике нест мар туро.. Эй ягона маъбуди ман, мани ночиз ба сӯи ту эй ҳама чиз, омадаам, маро пазиро бош..

Дар байни сели инсонҳо сарбароварда аз гуристони ғафлат ва начотёфтагон аз дунёи пур зарқу барқи шайтонӣ ва дар байни мавҷи хурошоне, ки аз ботлоқи маносиб ва номҳову ҷоҳҳо ва шахсиятҳои казоӣ, ҷон солим ба дар бурдаанд, ҳама бо ҳам баробаранд ва ҳеч касро бар дигаре бартарӣ нест. Зану мард, шоҳу гадо, дорову нодор, раису маруус, кафанпӯшон ва ашкрезон дар талошанд худро ба Холиқи худ, наздик ва наздиктар созанд.

Дар миёни афвоҷи пай дар пай, сиёҳи дуруштхӯ аз чап ба ту бармеҳурад ва пирамарди гужпушти асо ба даст аз рост, зани зоидаи қарни пеш, бо чашмони камсӯяш аз пушт туро ба пеш тела медиҳад ва ҷавонаки рангпариди ва ашкрезон чашм ба

Каъба духта, пеши роҳатаро гирифта.. ҳар кас дар ҳолу ҳовои хеш, ғарқ аст ва дигареро ҳеч намебинад.

Касе ба ту намеғӯяд, бубахшед сарварам.. шумо бифармоед.. хеле хуш омадед.. ҷаноби оқо.. ҳазрати олай..

На касе медонад, ки шумо дуктуред, ё муҳандис, оятуллоҳед ё ҳуҷҷатулислом.. муллооед ё эшон.. толиби илмед, ё ҷоҳили маърифат.. оқилед ё аблаҳ.. ҷўпонед ё раҳбар.. инҷост, ки дармеёбӣ, ту инсонияю бас...

Дармеёбӣ, дар масири башарият, қимат ва баҳои ту дар инсониятат аст, на дар постҳо ва сифатҳову намоҳои казоӣ..

На оятуллоҳ будан ва на ҳуҷҷатулислом шуда ва на раису раҳбар ва вазиру шоҳ будан ба додат мерасад..

Инсони ночиз ва банде беш нестӣ, чун мурчаи кўчак дар сели мурён.. танҳо арзиш ва баҳои ту дар мизони бандагӣ ва бо дараҷа ва қурбу наздикӣ ба парвардигорат, вазн мешавад. Ҳар чӣ ба Худоят наздиктар ва дар назди ӯ азизтар бошӣ, ба ҳамон андоза, бартар ва волотарӣ..

Бори Худоё...

Дар ҳар як аз ашвоти ҳафтгонаи таввоф ба даври рамзи яктопарастӣ, Каъбаи ҳақ ва қиблаи тавба, куҳе аз худихо об мешавад ва банда ваҷабе ба Худояш наздиктар..

Бо поён ёфтани даври ҳафтум вақте дастатро ба сӯи «Ҳаҷарул-асвад» баланд карда дод мезанӣ: "بِسْمِ اللَّهِ.. اللهُ اكْبَرُ", ашқҳои ихлос бар гунаҳоят ҷорӣ мешаванд ва эҳсос мекунӣ, инсони дигар шудай..

Мавҷуди малакӯтӣ аз диёри парниён..

Аз аъмоқи вучудат дод мезанӣ: " بِسْمِ اللّٰهِ", ба номи офаридагорам, "الله اكبر", «الله ذوالجلال», Худоям бузургтар ва волотару баландтар ва акбар аст ва ҳар он чӣ ғайр аз ўст, дунаст ва ҳеч..

Ва дасти ростат, ки баланд шуда, бо хонаи Каъба байъат мекунад ва меғӯяд:

Ва бифармо, ки фармон барам

Чӣ кунам, то ба ҳақ расам?!

Дар канори дари хонаи Маъбуд, он ҷо, ки «Мултазам» меномандаш, дастҳоятро гирифта овезон мешавӣ ва аз таи дил бо Худоят розу ниёз карда, аз он чӣ будае, бозгашта, ба сӯи он чӣ ў аз тӯ меҳоҳад, чашм дӯхтай. Аз Худои беҳамто ва Холиқи яктоат, ки ўро ба ҳақ ҳоло шинохтаи, ҳиммат меҳоҳӣ ва мардонагӣ. Аз ў ва танҳо ў, кӯмак меситонӣ ва тавфиқ металабӣ.. садоқатат дар бандагиро ба намоиш мегузорӣ ва алифбои ихлосатро бо ашки резони чашмонат, бар чеҳраи парешонат, менигорӣ..

Сипас дар пушти Мақоми Иброҳим ду ракаъат намоз хонда, дар он аз куфру кофирон безорӣ ҷўста, ба яғонагӣ ва беҳамтоии Парвардигорат шаҳодат медиҳӣ, аз оби замзам сероб шуда, нафаси ором мекашӣ. Инҷост, ки эҳсос мекунӣ, нидое аз баландои вучуд, туро меҳонад:

Эй бандаи мо! Марҳабо ба ту, ки худро шинохтӣ..

Роҳи мо роҳи саъй асту талошу созандагӣ..

Аз хобу хаёл ва дил бастан ба хурофоту нерӯҳои хориқул-ода дил баркан, ки масири мо масири воқеъиятҳост, масири талошу корзор ва саъй.. мева ва самараи орзӯҳоят ба талошу саъй ва кӯшишу арақи пешоният, баста шуда..

Эй бандаи мо бирав ба сӯи масъо..

Масъо

«إِنَّ الصَّفَاَ وَالْمَرْوَةَ مِن شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَن تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ» (البقرة/۱۵۸)

(Сафо ва Марва аз шаъоир (ва нишонаҳои) Худост! Пас касе, ки ҳаҷчи Байт кунад, ё Умра ба чо оварад, нест бар ӯ боке, ки тавоф кунад бар онҳо (ва саъйи Сафа ва Марва анҷом диҳад ва ҳаргиз аъмол беравия ва беасоси мушрикон, ки бутҳое бар ин ду куҳ насб карда буданд, аз мавқеъияти ин ду макони муқаддас намекоҳад) ва касе, ки хостори накӯӣ шавад, ҳамонро Худост сипосгузори доно).

Ду куҳи Сафо ва Марва, чун ду устои бузурги таърих дар канори Каъба машғули тарбият ва таълими зоирони хонаи Худоянд..

Ба ҳар зоире меғӯяд, ки роҳи расидан ба муваффақият, саъй асту талош.

Қиссаҳои Ҳоҷарро ба унвони мисоли гӯё барои равшантар кардани мавзӯ баён медоранд..

Зани танҳо бо навзоди ташна дар саҳрои беобу алаф.. саҳрои бо амвоҷи ҳавлноки рег ва бо куҳҳои сиёҳи хушк. Ҳеҷ садое нест, магар садои визвизи боди гарме, ки камари регҳои доғро мехорад ва ҳеҷ бӯе нест, магар бӯи ваҳшату танҳой.. ва гиряи

навзоди ташна, ки бо марг даст ба гиребон аст, ба ваҳшати сахрои хомӯши сангдил афзӯда..

Модаре, ки лаҳазоте пеш бо имони бисёр қавитар аз куҳҳои хоро ба родмарди тавҳид, Паёмбари Худо, Иброҳими бузуг гуфта буд, бирав ва дар паноҳи Худо ва ба пуштат манигар ва ҳеҷ дилҳарае ба дилат роҳ надех, ки Худованде, ки ба тӯ амр фармуда, моро дар ин сахрои хушк раҳо кунӣ, ҳаргиз моро зоеъ нахоҳад кард..

Бингар ин қалби шерзани бохудоро.. бо ин имони мустаҳкам.. ба гушае нахезида, то дасти зорӣ ба даргоҳи ҳақ баланд кунад ва бигӯяд, бори Илоҳо! обе бирасон моро..

Хуб баду бингар...

Лабҳоят лабрезии дуост.. гомҳояш дар паи об ӯро аз Сафо ба Марва, мекашонад.. чашмҳояшро ба навзодаш духта, нашоҷд дарандае ё хазандае ӯро бибалъад.. ва чун ба тағи дарра мерасад, давон давон худро ба берӯн мекашад, то лаҳзае навзодаш аз тирраси дидаш, пинҳон нагардад..

Аз Сафо ба Марва ва аз Марва ба Сафо.. сафари паёпай.. давон давон дар дараи дилхураҳо ва тарс ҳафт бори тамом.. умед ба Худост ва танҳо Худо..

Саъй ва талош омӯзаии ҳаракат аз ҷониби банда.. аз ту ҳаракат аз Худованд баракат ва гушоиш..

Ба як он!...

Дуои ҳоҷати Ҳоҷар пардаи осмон медарад ва истиҷобати Илоҳӣ дили замин мешикофад ва оби Замзам- дунёи ниёзу ҳоҷат- дар зери қадами Исмоили сабру субот, фаварон мекунад!

Чаро дар зери қадамҳои навзод?!..

Ин ҳам шояд рамзест, дигар барои ҳар банда..

Дунё ҳарчанд ниёзи мубрамат гардад, боз ҳам набояд ҷояш болотар аз зери қадамҳоят бошад. Дунёро зери поят бияндоз ва иҷоза надех дар қалбат русух кунад. Дунё ниёзи ҳар инсон аст ва мӯмин бо дунё дар ситез нест. Имону дунё бо ҳам тазоде надоранд, танҳо имон ҷойгоҳи дунёро зери пой банди мӯмини порсо ва зоҳид, қарор медиҳад, на дар дили ӯ ва на дар хотиру ҳавоси ӯ..

Пас аз он, ки банда ҳамаи дарҳои саъйро кӯбид ва ҳамаи асбоб ва роҳҳои расидан ба ҳадафро таҷриба кард, садоқат ва ихлосу таваккулаш пухта гашт, гушоиши ҳақ дасти ӯро мегирад..

Чашмаи обе зери пой тифли навзоди ташна, бурун меҷаҳад.

Модари парешон ва ҳайрону дилсухта, хушҳолу шодон худро ба кӯдаки гирёнаш мерасоанд ва «замзам замзам» гӯён, регҳоро аз ин сӯ ва онсӯ, канор мегузорад ва аз фарти шодӣ ва хушҳолӣ дар гуши об замзама мекунад «замзам»: ором.. ором..

Ва аз он рӯз то ба имрӯз, ҳадияи Ҳочар ва армуғони зиндагии Исмоил, ҳамчунон ором ором ва замзамкунон, ҳикояти арақи пешонии ҳиммати модари мӯмини заҳматкаш ва пурсаъю талошро барои зоирони хонаи ҳақ, таъриф мекунад..

Дар замзам, рамзест аз виросати ҳақиқии Паёмбари хотам аз падараш Иброҳими бутшикан. Замзам ҳадияи Парвардигор буд ба Исмоил, рамзи тоат ва аз худгузаштагӣ ва ҷонфишонӣ.

Мардум дар канори замзам ин хонаводаро шинохтанд ва дар канори замзам аз сарчашмаи имони онҳо сероб шуданд. Баъдҳо,

ки аҳриман имонро рабурд, чашма ба зери хок рафт, то ин, ки бо ишорае аз ҷониби тақдири Илоҳӣ падарбузурги Паёмбар (с), Абдулмутталиб онро ёфт ва бори дигар замзам ба ҷаҳониён лабханд зад ва ба ворисони Иброҳим бозгашт.

Ва аз он рӯз аст, ки ибодати Ҳаҷ ва роҳу русуми Иброҳимӣ ва бутшиканӣ ва тавҳиду яктопарастии ӯ ба фарзанди барҳақаш, Паёмбари хотам расид.

Орифон об ва чушиши онро рамзе аз илму маърифат талаққӣ мекунанд. Ва замзам нишонаест дигар аз ин маъно. Роҳу расм ва диёнати ҳазрати Иброҳим ва Расули хотам, ҳазрати Муҳаммади мустафо (с) бар илму маърифат бино шудааст.

Баракати замзам худ муъҷизаест, ки илму дониш ва ҳамаи ақлҳоро ба тафаккур вомедорад, чашмаи кӯчак дар ҳамаи замонҳо тавони сероб кардани зоирони хонаи Худоро дошта ва дорад!..

Зоир, ки ҳоло ба кулӣ инсонӣ дигар шуда, дар байни Сафо ва Марва дар меёбад, чархи зиндагиро бо саъю талоши ҳоҷаргуна бояд ба пеш ронд..

Меҳмони Худо, ки лаҳазоте пеш дар пушти Мақоми Иброҳим ду ракаъат намоз хоҳад буд, ва бо родмеҳри тавҳид, Иброҳими бузург байъат намуд, то гом дар гомаш ниҳода, зиндагии навине оғоз кунад ва сипас бо нушидани оби замзам, хотираи шерзани мӯмин, Ҳоҷар ва фарзандаш, улғуи имон ва аз худгузаштагиро дар худ зинда карда буд, ҳоло бо саъй дар байни Сафо ва Марва гом дар мисоли татбиқии дарси омӯхташуда, ниҳода..

Пас аз саъй теғи зоир аст, ки мӯйҳои сари ӯ, ки нишонаи ғурӯр ва шомаи худхоҳист, сар мезанад..

Инсоне ба кулли дигар аз раҳми «Умра» зоида шуда, бо нерӯ ва умеду андешаҳо ва боварҳои ба кулӣ ҷадид, вориди майдони амал мешавад..

Зиёрати хонаи Парвардигор ва расидан бадин макони бо баракате, ки ҳар ибодати онро подоши садҳазор баробар аст, дар тавони ҳар касе нест! Шояд ин шарораи ғурур ва такаббуру худситоӣ дар фардро бедор созад. Тарошадани сар дар воқеъ ба хок молидани пӯзаи кибру ғурур ва озу тамоми маъони шайтонӣ ва худпарастӣ дар фард ва расондани ӯ ба сифоте чун тавозуъ ва фурутани, ки шохисаҳои бандাগист, мебошад. Ва ин маъноӣ бузурги бандагиро дар ҳар ибодате метавон дид. Масалан: дар намоз сар ба сачда ниҳодан, ниҳояти бандагӣ ва хоксорию тавозуъ ва фурутанист ва дар рӯза шиками гурутна ва даҳони ташна, мӯминро ба гуруҳи фақирон ва нодорон мекашонад ва бӯи зиллату маҳрумиятро ба машомаш мерасонад. Инчост, ки дармеёбӣ, маъноӣ бандагии воқеъӣ чист?

Меҳмони Худо, кафан- эҳром-ро аз тан мекашад ва либоси худро мепӯшад ва «ё ҳақ» гӯён дар ниҳояти фурутани ва тавозуъу хоксорӣ, ба сӯи зиндагии ҷадид ба ҳаракат медарояд..

Зиндагии ҷадиде ба шеваи ҳазрати Хотам, Муҳаммад (с) ва ба расми ҳазрати Иброиҳими халил (а) ва ба ҳиммат ва тавони Ҳоҷари заҳматкаш (а) ва ба гузашту ҷонфишони ҳазрати Исмоил (а).

Ва ин худӣ зоир ҳаст, ки пас аз муддати кӯтоҳ аз бозгашт ба кошонаи худ, метавонад дарёбад: оё Умраи ӯ пазируфта шудааст, ё хайр?

Танҳо он умрае пазируфта шуда, ки зоир ё Ҳоҷӣ пас аз бозгашт аз хонаи Худо бар масири дарсҳои омӯхташуда, ҳаракат кунад. Аммо агар дарсҳои кафан- эҳром- ва Каъбаву тавоф ва саъю Ҳаҷарул-асвад ва мақоми Иброҳиму рӯкни Ямонӣ, дар ӯ таҷаллий накарда бошанд, шогирди Умра мардуд аст ва ниёзе ба Умраи дигар ва тавбаи дигар дорад..

Алвидо бо хонаи Худо...

Эй зи ғами ту ҷони маро шикоят

Бар дари ту нишастаам, мунтазири инояте

Гар чӣ бимирам аз ғамат ҳам нақуни ба ман назар

Бар ҳама хун кунӣ дилам, ҳам нақанам шикоят

Дил зи фироқ гашт хун, ҷон ба лаб омад аз ғамат

Заҳматам ояд, ар қунам аз ғами ту ҳикоят

Гар чӣ биронӣ аз барам, боз нақардам аз дарат

Чун зи дари иноятат ёфтаам ҳидоят

Фироқу дурӣ дардест, бедармон, ки отифаи инсонӣ ҳамвора аз он ашк рехта, шоирону шигефтагон ва ошиқону муҳиббон, аз дардаш саҳт нолидаанд.

Фироқи дустон ва аҳбобро гирдбоди фаромӯшӣ пас аз анде дар худ меғалтонад ва оташаҷро дар дил хомӯш мекунад, аммо фироқи хонаи Маъбуд ва қиблаи сухтадилонро ҳаргиз..

Дил кандан аз хонаи Худо, пас аз он, ки каёнат бо он омехта шуд, бисёр саҳт ва душвор аст. Эҳсос мекуни, Каъбаи қалбат шудааст ва хун танҳо бо тапиши дидори хонаи Худо дар рагонат ба ҷараён меояд. Чашмҳоят танҳо бо тоза кардани дидори хонаи Худо тавони дидан мегиранд ва гушҳоят шунавоияшонро дар шунуфтани "حی علی الصلاة" и Ҳарам ба даст меоваранд, поҳоят дар шуру шавқи ҳарвала дар гирдогирди каъбаи Маъбуд, зиндаанд, он чунон бо Каъба омехта шудаи ва унс гирифтаи, ки чудо шудан аз он ба ҷон додан дар сояи он мемонад.

Вале чӣ чора аст туро, ки куси раҳил навохтааст?!.. корвон барои сафар омодааст, ту маҷбури Каъбаро ба умеди дидори дигар, видоъ гӯи..

Дар видоъ бо хонаи Худо ба ёди Ҳаҷҷатул-видоъ ва хутбаи Паёмбар ва паёми расои он ҳазрат меафтӣ..

Садои Расули поки ҳидоят ва растагори аз пушти қарнҳои замон, мешунавӣ, ки бар ҷои баланде дар муқобили мӯминон аз Ҳаҷ бозгашта истодааст. Бо ин вучуд хитобаш ба сӯи оламиён аст: «يا أيها الناس»: эй мардум!..

Возеҳ аст паёмовари тавҳид, инсониятро мавриди хитоб қарор медиҳад ва гӯё ба мӯминон мегӯяд, шумо пас аз Ҳаҷ ба сӯи башарият меравед, то паёми Ҳаҷ ва даъват ба бандагии Холиқ ва яктопарастиро ба ҷаҳон ва ҷаҳониён бирасонед ва мардумро аз ибодати бандагон раҳои дода, ба убудияти Парвардигори оламиён, даъват намоед.

Оҳ!..

Ҳеҷ таъачҷубе нест, аз он ки ба дидори хонаи малакутии Маъбуд ноил нашуда, чун тавони сабри дӯри дорад, таъачҷуб ва

хайрат аз он касест, ки шарафи дидор ёфта, чун метавонад аз Каъба чудо шавад?!..

Чашмҳоят ашкрезон ба хонаи Худо, хира мешаванд, пойҳоят ошиқонавор дар тавофанд ва лабҳоят машғули дуо.. эҳсос мекунӣ эй кош бештару бештар дар канори Каъбаи мурод мебудӣ, бештар аз гулистони имонаш бар мечидӣ, ё ҳадди ақал фурсати бештаре бароят мебуд, то аз раҳматҳои бедареғи илоҳӣ, баҳра гирӣ..

Вале сад ҳайфу ҳазор ҳайф, ки вақти раҳил фаро расида аст ва бояд рахт барбаст..

Чашмҳо пур аз ашки фироқ, дил таппони шавқи дидори муҷаддад.. дастҳои ларзонат агар шуру шавқи анбуҳи ошиқон, иҷоза диҳад, худро ба Мултазам мерасонанд, дар ғайри ин сурат дар ҳиҷри Исмоил, ё гушаи дигар ба дуо баланд шуда, аз таи дилат аз парвардигори олам мехоҳӣ, ҳар сол Ҳачу Умара ва таҷдиди дидорҳое, насиб кунад.

Танҳо умед ба пазириши ин дуост, ки барад ва саломе бар қалбат нозил мекунад ва эҳсос мекунӣ, дилат метавонад бар алами фироқ сабри талх пеша кунад.

Дар анбуҳи чамъият пойҳои дилрешат нохоста ба сӯи дарби хуруҷ дар ҳаракатанд ва чашмҳои ашкрезон Каъбаро дар оғӯш доранд. Пойҳои ҳайрон чашмҳое, ки чун навзоди ширхор ба синаи доғи модар, саҳт часпидаро дар як они аз домани Каъба мерабоянд ва хонаи ҳақ аз дидат пинҳон мешавад.

Дилат мехоҳад боз гардӣ ва як нигоҳи дигар ба хонаи Худо бияндозӣ, вале вақт танг аст ва ҳар дидор ханҷарест ташнаи хун бар дили захмӣ ва хаставу парешон..

Ашкрезон ва дилреш, девонавор бо хонаи умед ва орзӯҳоят
ва бо Каъбаи маъбудат, алвидоъ мекунӣ..

Илоҳо!...

Агар умеди ба дидори мучаддади хонаи ту намебуд, дилҳои
шигефтагон ва ошиқон дар ҳангоми фироқ, метаркид. Ҳаққо, ки
дар умеди дидор бастан ба Хонаи ту, чӣ бардҳо ва саломхост.
Дуруст мисли ҳамон бард ва саломе, ки бар Иброҳим (а) дар
оташи Намрӯд, фуруд овардӣ...

Пас ҳамду сано ва таҳиёту сипоси бекарон бодо мар туро, эй
Парвардигори ягона.. ва дуруду салом ва тайибот бар азизи
дилҳоямон, пайки рисолат ва расули хотамият, ҳазрати
Муҳаммади Мустафо ва Аҳли байт ва Ёрону пайравони ӯ, то ба
рӯзи висол..

Бишнава аз най чун ҳикоят мекунад,
Аз ҷудоӣҳо шикоят мекунад,
К-аз найистон то маро бубридаанд,
Дар нафирам марду зан нолидаанд.
Сина хоҳам шарҳа–шарҳа аз фироқ,
То бигӯям шарҳи дарди иштиёқ.
Ҳар касе, к-ӯ дур монд аз асли хеш,
Боз ҷӯяд рӯзгори васли хеш,
Оташ аст ин бонги нойу нест бод,
Ҳар кӣ ин оташ надорад, нест бод!

Дар наёбад ҳоли пухта ҳеч хом,

Пас суҳан кўтоҳ бояд, вассалом
